

QUO VADIS FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ NA SLOVENSKU

GABRIELA HORECKÁ, ŠTÁTNY INŠTITÚT ODBORNÉHO VZDELÁVANIA, VEDÚCA ODBORU FINANČNEJ GRAMOTNOSTI, SLOVENSKEHO CENTRA CVIČNÝCH FIRIEM A PODPORY
SMEROVANIA MLÁDEŽE,

E-MAIL: GABRIELA.HORECKA@SIOV.SK

Abstrakt

Úroveň finančnej gramotnosti človeka podmieňuje nielen ekonomické ale aj sociálne, politické a osobnostné predpoklady jeho ďalšieho rozvoja. Človek s nízkou úrovňou finančnej gramotnosti robí finančné rozhodnutia intuitívne, nevie robiť kvalitné finančné rozhodnutia a potom získať potrebné finančné zázemie.

Štátny inštitút odborného vzdelávania (ŠIOV), ako člen Medzirezortnej expertnej skupiny pre finančnú gramotnosť (ďalej MES FG), spracoval a odporúča schváliť Národný štandard finančnej gramotnosti verziu 1.2, ktorý schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky s účinnosťou od 1. septembra 2017 začínajúc prvým ročníkom. ŠPÚ a ŠIOV v rámci prijatých záverov MES FG pripravili k nemu Metodiku pre zapracovanie a aplikáciu tém finančnej gramotnosti do školských vzdelávacích programov základných škôl a stredných škôl, ktorá bola schválená s účinnosťou od 1. septembra 2018. ŠIOV v rámci svojej kompetencie zmapoval činnosti súvisiace s finančnou gramotnosťou na Slovensku, ktorého cieľom bolo zistiť v akom stave je zabezpečené vzdelávanie v oblasti finančnej gramotnosti na Slovensku a zistiť aj možnosti jej zviditeľnenia a sietovania.

Kľúčové slová: finančná gramotnosť, Národný štandard finančnej gramotnosti, ekonomické vzdelávanie, analýza, mapovanie, Štátny pedagogický ústav, ŠPÚ, Štátny inštitút odborného vzdelávania, ŠIOV

Príspevok:

Mapovanie činností súvisiacich s podporou finančnej gramotnosti a sietovanie v oblasti FG

2016 - 2021

Komentované koláčové grafy

Výstupom „Návrhu stratégie vzdelávania vo finančnej oblasti a manažmentu osobných financií,“ ktorý sa stal dôležitou súčasťou vzdelávacieho procesu na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 447 z 2. júla 2008 bol Národný štandard finančnej gramotnosti verzia 1.0 vypracovaný v roku 2008. Ostatný v rade je **Národný štandard finančnej gramotnosti verziu 1.2** (www.minedu.sk/narodny-standard-financnej-gramotnosti-verzia-12), ktorý bol spracovaný v rámci optimalizácie Národného štandardu finančnej gramotnosti verziu 1.1 (NŠFG).

V roku 2019 sme v rámci odboru finančnej gramotnosti a Slovenského centra cvičných firiem na ŠIOV začali **mapovať činnosti súvisiace s podporou finančnej gramotnosti, ktorého cieľom** bolo zistiť v akom stave je zabezpečené vzdelávanie finančnej gramotnosti na Slovensku ako aj zistiť možnosti zviditeľnenia a hlavne sieťovania aktivít.

Ďalej bolo našou snahou zistiť, ktoré témy a čiastkové kompetencie z NŠFG nie sú dostatočne pokryté a ktorá z mapovaných inštitúcií sa čo najkomplexnejšie venuje finančnej gramotnosti. NŠFG 1.2 vymedzuje šírku poznatkov, zručností a skúseností v oblasti finančného vzdelávania a manažmentu osobných financií, z ktorého vyplýva, čo by mal absolvent strednej školy (vyššieho sekundárneho vzdelávania) vedieť a byť schopný. Je usporiadaný do šiestich tém: Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí; Plánovanie, príjem a práca; Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov; Úver a dlh; Sporenie a investovanie, Riadenie rizika a poistenie. Jednotlivé témy sú rozpísané do čiastkových kompetencií. Čiastkové kompetencie sú popísané na úrovniach, pričom na týchto úrovniach sú opísané poznatky, zručnosti a skúsenosti, ktoré by mali byť žiaci schopní preukázať.

- ✓ **Prvá úroveň** je určená pre žiakov prvého stupňa základnej školy.
- ✓ **Druhá úroveň** predstavuje požiadavky na žiakov druhého stupňa základnej školy, prvého až štvrtého ročníka gymnázia s osemročným štúdiom, prvého ročníka bilingválneho gymnázia ako aj nižšieho stredného odborného vzdelania a stredného odborného vzdelania.
- ✓ **Tretia úroveň** je určená žiakom študijných odborov, ktorí dosiahnu úplné stredné všeobecné vzdelanie (gymnázium) alebo úplne stredné odborné vzdelanie (stredná odborná škola).

Témy

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

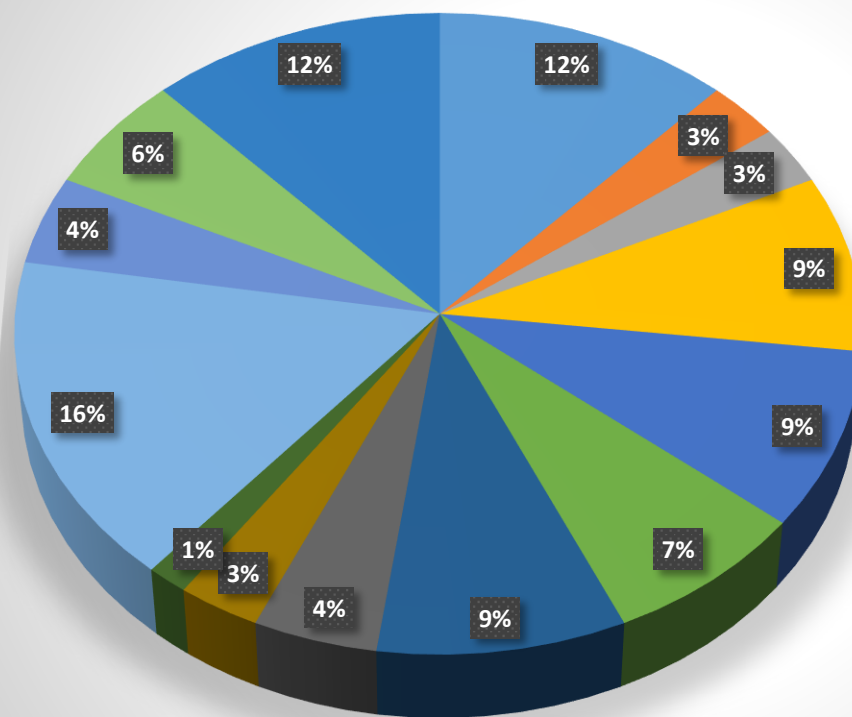
Celková kompetencia

Používanie spoľahlivých informácií a uplatňovanie rozhodovacích procesov v osobných financiách

Čiastková kompetencia 1:	Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach
Čiastková kompetencia 2:	Stručne zhrnúť hlavné nástroje na ochranu spotrebiteľov
Čiastková kompetencia 3:	Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančnými trhmi
Čiastková kompetencia 4:	Posúdiť význam boja proti korupcii, podvodom, ochrany proti praniu špinavých peňa

Organizácia / Téma	Finančná zodpovednosť spotrebiteľov
Nadácia pre deti Slovenska	67%
Nadácia Slovenskej sporiteľne	17%
Slovenská banková asociácia	17%
OVB Allfinanz Slovensko a. s.	50%
Minist. financií SR.-Odb.ochrany fin.spotreb.	50%
NBS-odbor ochrany slovenských spotrebiteľ.	42%
Metodicko-pedagogické centrum	50%
Finančné riaditeľstvo SR	0%
CKÚ OLAF ÚV SR	25%
Odbor prevencie korupcie ÚV SR	17%
Štátna školská inšpekcia	0%
Ministerstvo hospodárstva SR	8%
JA Slovensko	92%
Úrad splnomoc. vlády SR pre róm. komunity	0%
NÚCEM	0%
SLASPO - Slovenská asociácia poisťovní	0%
ŠIOV - FG a SCCF	25%
EUBA - Ekonomická Univerzita	33%
ŠPÚ - Štátny pedagogický ústav	67%

TÉMA: Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

- Nadácia pre deti Slovenska
- Nadácia Slovenskej sporiteľne
- Slovenská banková asociácia
- OVB Allfinanz Slovensko a. s.
- Minist. financií SR.-Odb.ochrany fin.spotreb.
- NBS-odbor ochrany slovenských spotrebiteľ.
- Metodicko-pedagogické centrum
- Finančné riaditeľstvo SR
- CKÚ OLAF ÚV SR
- Odbor prevencie korupcie ÚV SR
- Štátna školská inšpekcia
- Ministerstvo hospodárstva SR
- JA Slovensko
- Úrad splnomoc. vlády SR pre róm. komunity
- NÚCEM
- SLASPO - Slovenská asociácia poisťovní
- ŠIOV - FG a SCCF
- EUBA - Ekonomická Univerzita
- ŠPÚ - Štátny pedagogický ústav

Z tabuľky vyplýva, že **Junior Achievement Slovensko, n. o.** sa uvedenej téme a čiastočným kompetenciám venuje na 92 %. Nepokrýva len prvú úroveň v 3. čiastkovej kompetencii.

Nadácia pre deti Slovenska a **Štátny pedagogický ústav (ŠPÚ)** uvedenú tému spĺňajú celkom na 67 %. **Nadácia** sa nevenuje v 3. čiastkovej kompetencii prvej úrovni, čo predstavuje prvý stupeň základnej školy a vôbec sa nezaoberá 4. čiastkovou kompetenciou.

ŠPÚ sa vo všetkých štyroch kompetenciách nevenuje tretej úrovni, teda strednej škole všeobecne.

Metodicko-pedagogické centrum (MPC), OVB Allfinanz Slovensko a. s. a **Ministerstvo financií Slovenskej republiky (MF SR)** prvú tému NŠFG 1.2 vzdelávajú na 50 %.

MPC sa prvej téme venuje v prvej, druhej a štvrtej čiastkovej kompetencii okrem prvej úrovni, teda prvého stupňa základnej školy. Tretej čiastkovej kompetencii sa nevenuje vôbec. **MF SR** sa prvej téme venuje v prvej, druhej a tretej čiastkovej kompetencii v rámci prvej a druhej úrovne, teda v rámci základnej školy. Štvrtou čiastkovou kompetenciou sa nezaoberá.

2. Plánovanie, príjem a práca

Celková kompetencia

Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu

Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie toku peňazí

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať zdroje osobných príjmov

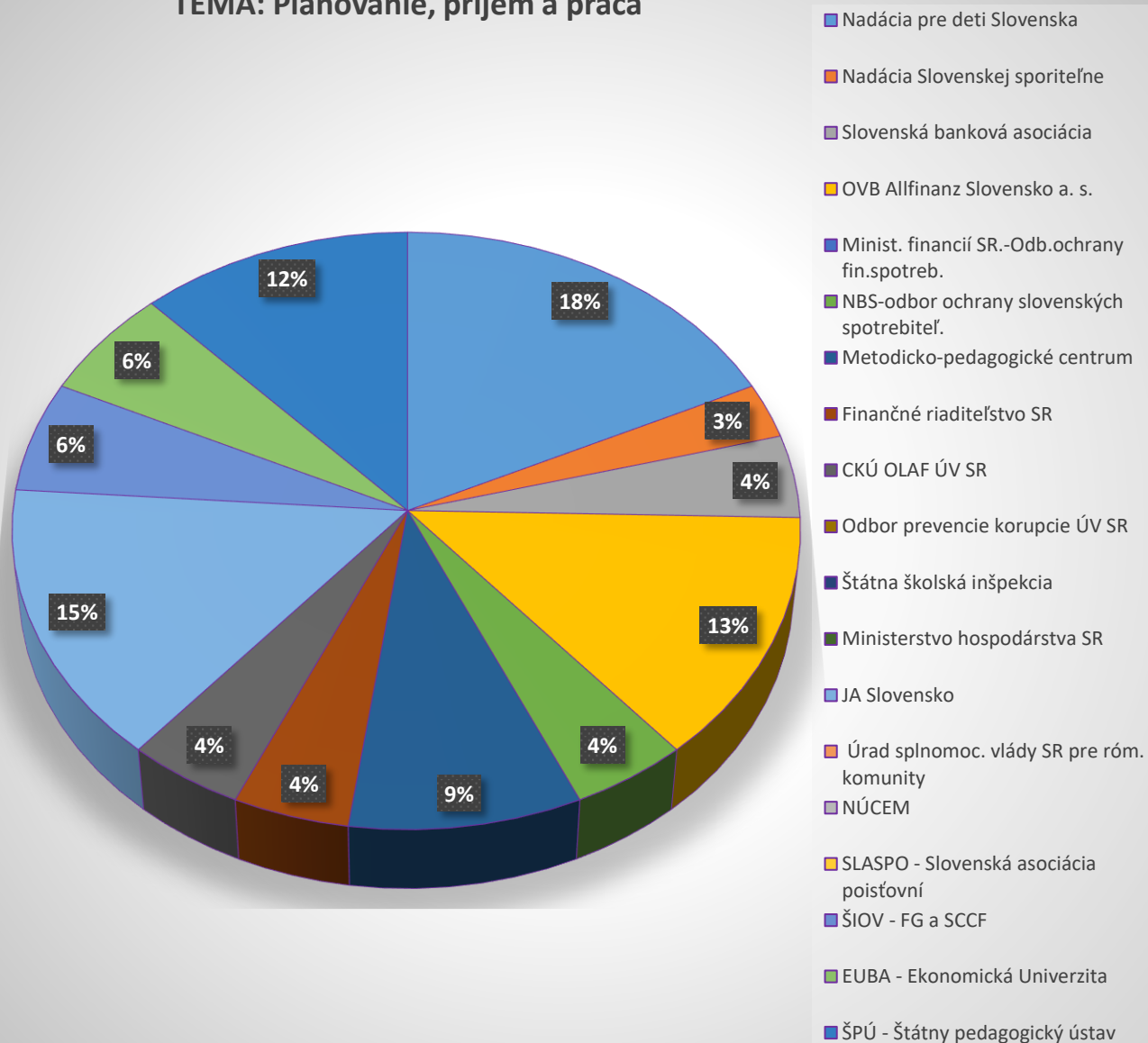
Čiastková kompetencia 2: Vypracovať finančný plán

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť daňový a odvodový systém

Čiastková kompetencia 4: Zhrnúť právne formy podnikania a základné normy pre oblasť podnikania

Organizácia / Téma	Plánovanie, príjem a práca
Nadácia pre deti Slovenska	100%
Nadácia Slovenskej sporiteľne	17%
Slovenská banková asociácia	25%
OVB Allfinanz Slovensko a. s.	75%
Minist. financií SR.-Odb.ochrany fin.spotreb.	0%
NBS-odbor ochrany slovenských spotrebiteľ.	25%
Metodicko-pedagogické centrum	50%
Finančné riaditeľstvo SR	25%
CKÚ OLAF ÚV SR	25%
Odbor prevencie korupcie ÚV SR	0%
Štátna školská inšpekcia	0%
Ministerstvo hospodárstva SR	0%
JA Slovensko	83%
Úrad splnomoc. vlády SR pre róm. komunitu	0%
NÚCEM	0%
SLASPO - Slovenská asociácia poisťovní	0%
ŠIOV - FG a SCCF	33%
EUBA - Ekonomická Univerzita	33%
ŠPÚ - Štátny pedagogický ústav	67%

TÉMA: Plánovanie, príjem a práca

Druhej téme NŠFG 1.2 a jeho čiastkovým kompetenciám sa venuje na 100 % **Nadácia pre deti Slovenska**.

JA Slovensko sa druhej téme venuje na 83 %. Z uvedených informácií vyplýva, že sa nezaoberá prvou úrovňou, teda prvým stupňom základnej školy v rámci 3. a 4. čiastkovej kompetencie.

OVB sa danej téme venuje na 75 %, venuje sa aj ZŠ aj SŠ. **ŠPÚ** sa tejto téme venuje na 67 %. Z toho vyplýva, že sa všetkým štyrom čiastkovým kompetenciám venuje v rámci prvej a druhej úrovne, teda na úrovni základnej školy.

ŠIOV a Ekonomická univerzita v Bratislave sa tejto téme venuje na 33 % z toho dôvodu, že sa nevenujú dvom úrovňam základnej školy. Venujú sa všetkým štyrom čiastkovým kompetenciám v rámci tretej úrovne, teda na úrovni strednej školy.

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Celková kompetencia

Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny

Čiastková kompetencia 1: Poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby

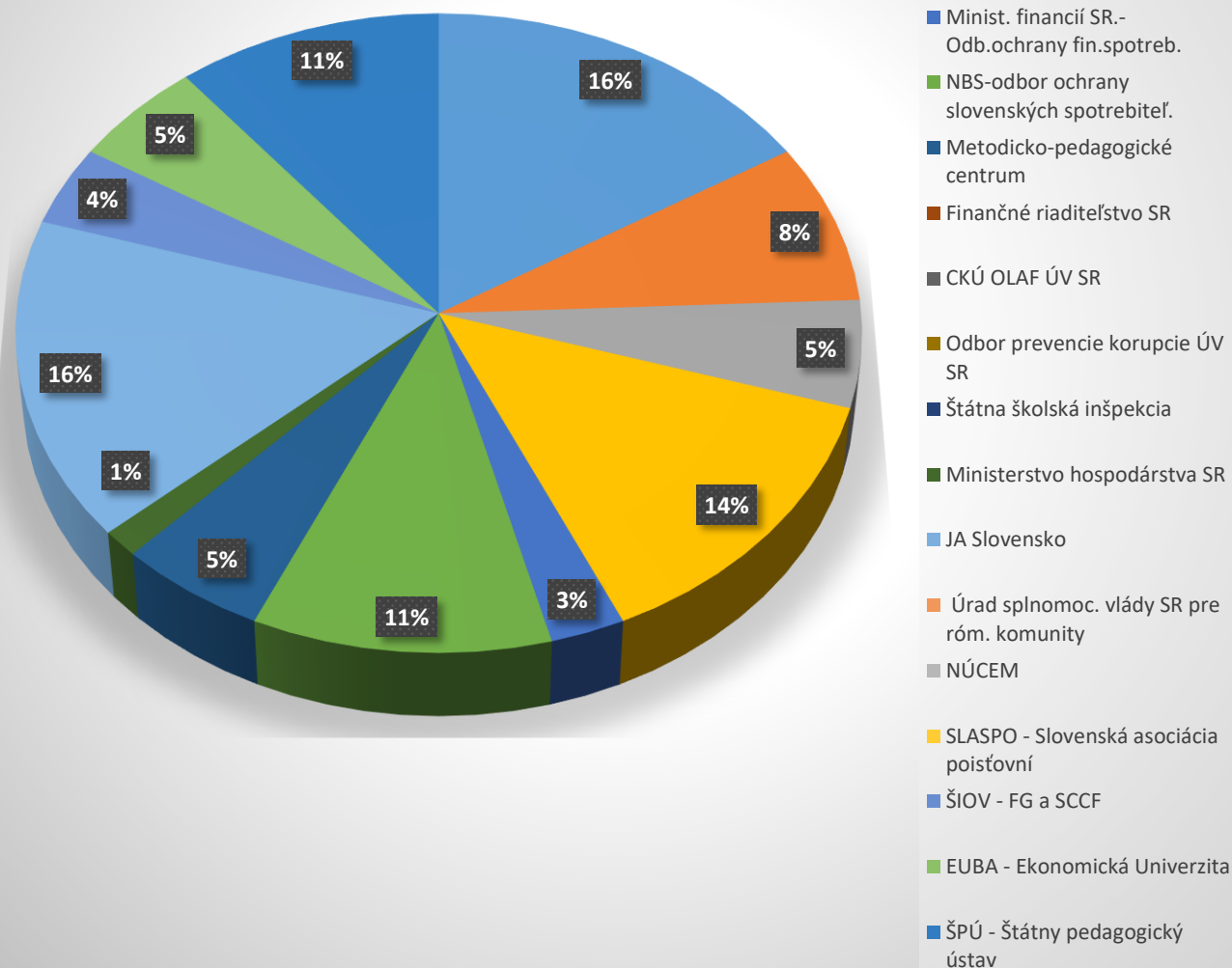
Čiastková kompetencia 2: Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a ich dôsledkov

Čiastková kompetencia 3: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe

Čiastková kompetencia 4: Popísať používanie rôznych metód platenia

Organizácia / Téma	Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov
Nadácia pre deti Slovenska	100%
Nadácia Slovenskej sporiteľne	50%
Slovenská banková asociácia	33%
OVB Allfinanz Slovensko a. s.	83%
Minist. financií SR.-Odb.ochrany fin.spotreb.	17%
NBS-odbor ochrany slovenských spotrebiteľ.	67%
Metodicko-pedagogické centrum	33%
Finančné riaditeľstvo SR	0%
CKÚ OLAF ÚV SR	0%
Odbor prevencie korupcie ÚV SR	0%
Štátna školská inšpekcia	0%
Ministerstvo hospodárstva SR	8%
JA Slovensko	100%
Úrad splnomoc. vlády SR pre róm. komunity	0%
NÚCEM	0%
SLASPO - Slovenská asociácia poisťovní	0%
ŠIOV - FG a SCCF	25%
EUBA - Ekonomická Univerzita	33%
ŠPÚ - Štátny pedagogický ústav	67%

TÉMA: Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Tretej téme NŠFG 1.2 a jeho čiastkovým kompetenciám sa venuje na 100 % **Nadácia pre deti Slovenska** a takisto **JA SR**.

OVB sa danej téme venuje na **83** %, lebo sa venuje ZŠ aj SŠ **Národná banka Slovenska (NBS)** a **ŠPÚ** sa tretej téme a jeho čiastkovým kompetenciám sa venuje na 67 %. **NBS** sa prvej čiastkovej kompetencii tretej témy venuje len prvej úrovni, teda prvému stupňu základnej školy, v druhej čiastkovej kompetencii sa nevenuje tretej úrovni, teda strednej škole a v tretej čiastkovej kompetencii sa nezaoberá druhou úrovňou, teda druhým stupňom ZŠ.

ŠPÚ sa tretej téme venuje vo všetkých štyroch čiastkových kompetenciách v rámci prvej a druhej úrovne, na úrovni základnej školy.

Nadácia Slovenskej sporiteľne (Nadácia SLSP) sa v danej téme v rámci 1., 2. a 4. čiastkovej kompetencie nevenuje prvej úrovni, prvému stupňu ZŠ. Nezaoberá sa treťou čiastkovou kompetenciou.

4. Úver a dlh

Celková kompetencia

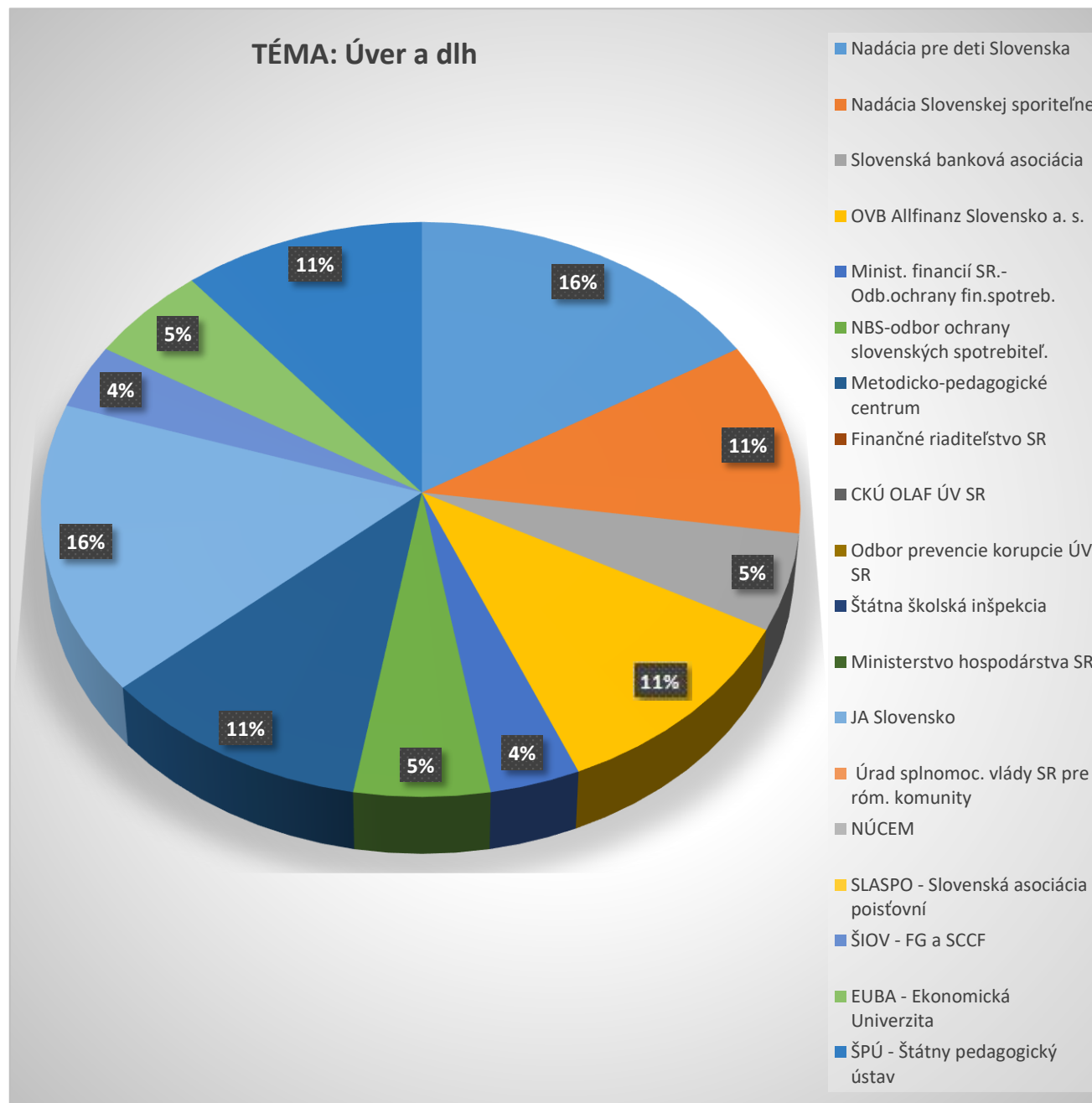
Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať riziká, prínosy a náklady jednotlivých typov úverov

Čiastková kompetencia 2: Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebiteľských úverov

Čiastková kompetencia 3: Zhodnotiť možnosti, ako sa vyhnúť problémom so zadĺžením

Organizácia / Téma	Úver a dlh
Nadácia pre deti Slovenska	100%
Nadácia Slovenskej sporiteľne	67%
Slovenská banková asociácia	33%
OVB Allfinanz Slovensko a. s.	67%
Minist. financií SR.-Odb.ochrany fin.spotreb.	22%
NBS-odbor ochrany slovenských spotrebiteľ.	33%
Metodicko-pedagogické centrum	67%
Finančné riaditeľstvo SR	0%
CKÚ OLAF ÚV SR	0%
Odbor prevencie korupcie ÚV SR	0%
Štátna školská inšpekcia	0%
Ministerstvo hospodárstva SR	0%
JA Slovensko	100%
Úrad splnomoc. vlády SR pre róm. komunity	0%
NÚCEM	0%
SLASPO - Slovenská asociácia poisťovní	0%
ŠIOV - FG a SCCF	22%
EUBA - Ekonomická Univerzita	33%
ŠPÚ - Štátny pedagogický ústav	67%

Už ako vyplýva z názvu, štvrtej a piatej téme NŠFG by sa prednostne mohli venovať bankové, finančné a poisťovacie inštitúcie. Napriek tomu sa štvrtej téme a jej trom čiastkovým kompetenciám venuje na 100 % **JA SR a Nadácia pre deti Slovenska**.

ŠPÚ, MPC, OVB a Nadácia SEŠP sa štvrtej téme a jeho čiastkovým kompetenciám sa venujú každá na 67 %.

ŠPÚ sa venuje čiastkovým kompetenciám v rámci prvej a druhej úrovne, teda na základnej škole ako takej.

MPC sa zaoberá čiastkovými kompetenciami druhej (druhý stupeň ZŠ) a tretej úrovne (SŠ).

Nadácia SEŠP sa v rámci svojich aktivít v tejto téme sústreďuje na čiastkové kompetencie druhej (druhý stupeň ZŠ) a tretej úrovne (SŠ).

5. Sporenie a investovanie

Celková kompetencia

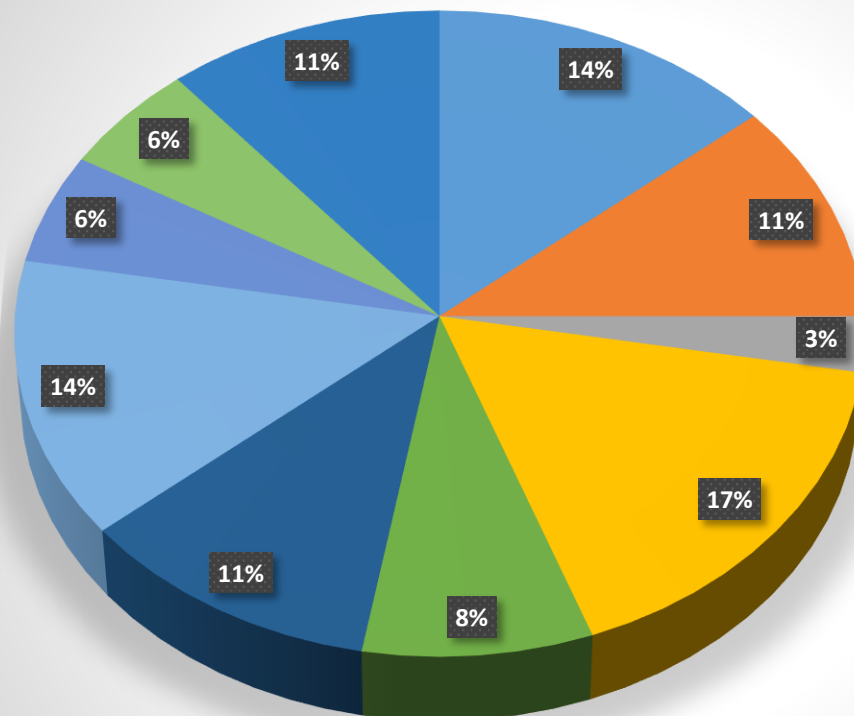
Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť investičné alternatívy

Organizácia / Téma	Sporenie a investovanie
Nadácia pre deti Slovenska	83%
Nadácia Slovenskej sporiteľne	67%
Slovenská banková asociácia	17%
OVB Allfinanz Slovensko a. s.	100%
Minist. financií SR.-Odb.ochrany fin.spotreb.	0%
NBS-odbor ochrany slovenských spotrebiteľ.	50%
Metodicko-pedagogické centrum	67%
Finančné riaditeľstvo SR	0%
CKÚ OLAF ÚV SR	0%
Odbor prevencie korupcie ÚV SR	0%
Štátna školská inšpekcia	0%
Ministerstvo hospodárstva SR	0%
JA Slovensko	83%
Úrad splnomoc. vlády SR pre róm. komunity	0%
NÚCEM	0%
SLASPO - Slovenská asociácia poisťovní	0%
ŠIOV - FG a SCCF	33%
EUBA - Ekonomická Univerzita	33%
ŠPÚ - Štátny pedagogický ústav	67%

TÉMA: Sporenie a investovanie

- Nadácia pre deti Slovenska
- Nadácia Slovenskej sporiteľne
- Slovenská banková asociácia
- OVB Allfinanz Slovensko a. s.
- Minist. financií SR.-Odb.ochrany fin.spotreb.
- NBS-odbor ochrany slovenských spotrebiteľ.
- Metodicko-pedagogické centrum
- Finančné riaditeľstvo SR
- CKÚ OLAF ÚV SR
- Odbor prevencie korupcie ÚV SR
- Štátna školská inšpekcia
- Ministerstvo hospodárstva SR
- JA Slovensko
- Úrad splnomoc. vlády SR pre róm. komunity
- NÚCEM
- SLASPO - Slovenská asociácia poisťovní
- ŠIOV - FG a SCCF
- EUBA - Ekonomická Univerzita
- ŠPÚ - Štátny pedagogický ústav

Piatej téme sa na 100 % venuje **OVB**.

Uvedenej téme a jej dvom čiastkovým kompetenciám sa venujú na 83 % **JA SR a Nadácia pre deti Slovenska**. Nezaoberajú prvou úrovňou.

ŠPÚ, MPC a OVB Allfinanz Slovensko a. s. sa piatej téme a jej čiastkovým kompetenciám venujú každá na 67 %.

ŠPÚ sa venuje čiastkovým kompetenciám v rámci prvej a druhej úrovne, teda základnej škole ako takej.

MPC a OVB Allfinanz Slovensko a. s. sa zaoberá čiastkovými kompetenciami druhej (druhý stupeň ZŠ) a tretej úrovne (SŠ).

6. Riadenie rizika a poistenie

Celková kompetencia

Používanie primeraných stratégií riadenia rizík

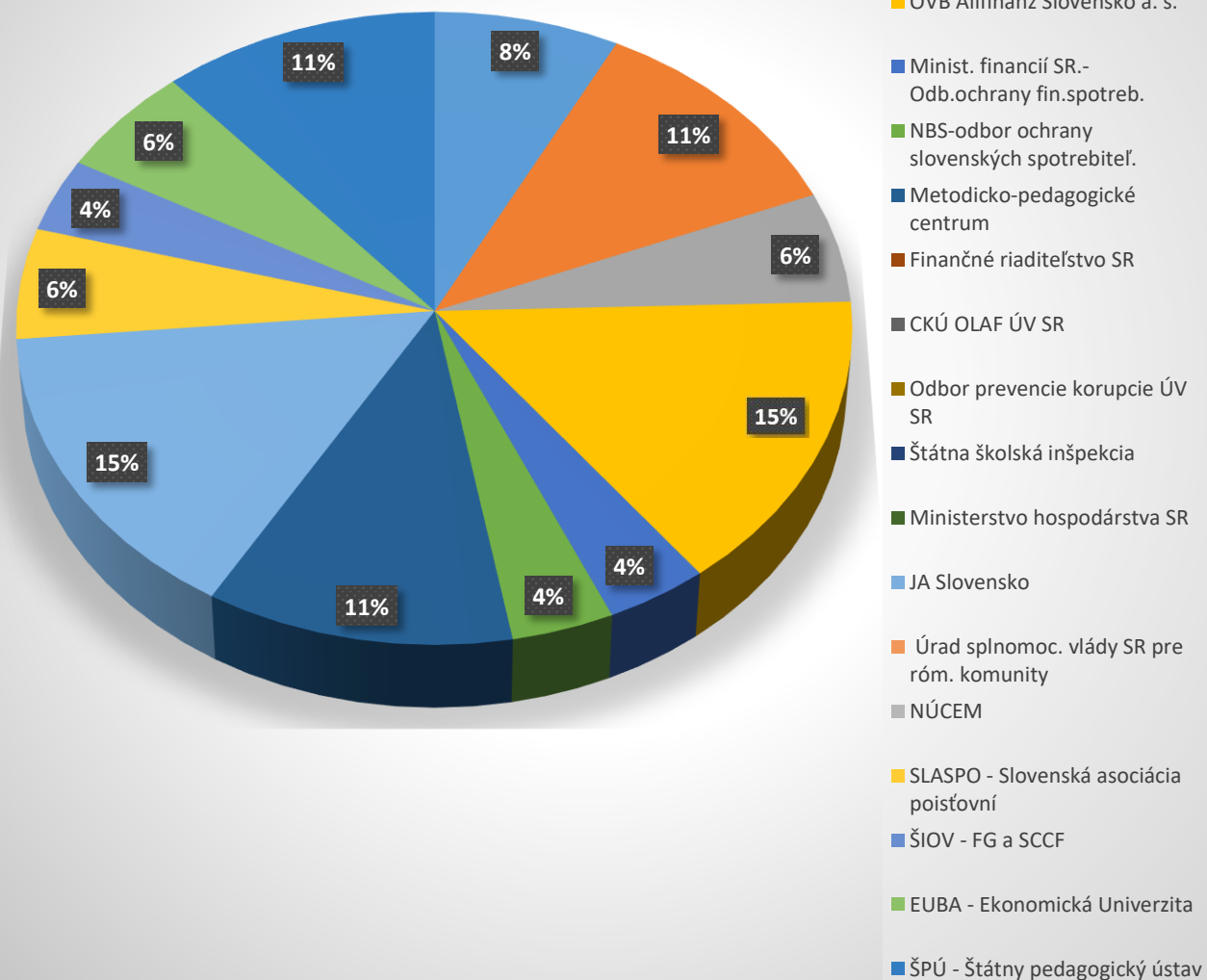
Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie

Čiastková kompetencia 2: Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením

Čiastková kompetencia 3: Charakterizovať komerčné poistenie

Organizácia / Téma	Riadenie rizika a poistenie
Nadácia pre deti Slovenska	44%
Nadácia Slovenskej sporiteľne	67%
Slovenská banková asociácia	33%
OVB Allfinanz Slovensko a. s.	89%
Minist. financií SR.-Odb.ochrany fin.spotreb.	22%
NBS-odbor ochrany slovenských spotrebiteľ.	22%
Metodicko-pedagogické centrum	67%
Finančné riaditeľstvo SR	0%
CKÚ OLAF ÚV SR	0%
Odbor prevencie korupcie ÚV SR	0%
Štátna školská inšpekcia	0%
Ministerstvo hospodárstva SR	0%
JA Slovensko	89%
Úrad splnomoc. vlády SR pre róm. komunity	0%
NÚCEM	0%
SLASPO - Slovenská asociácia poisťovní	33%
ŠIOV - FG a SCCF	22%
EUBA - Ekonomická Univerzita	33%
ŠPÚ - Štátny pedagogický ústav	67%

TÉMA: Riadenie rizika a poistenie

Šiestej téme a jej trom čiastkovým kompetenciám sa venuje na 89 % **JA SR a OVB**. V rámci tretej čiastkovej kompetencie nezaoberajú prvou úrovňou. **ŠPÚ, MPC a Nadácia SELSP** sa šiestej téme a jej čiastkovým kompetenciám venujú každá na 67 %. **ŠPÚ** sa venuje čiastkovým kompetenciám v rámci prvej a druhej úrovne, teda základnej škole ako takej. **MPC a OVB Nadácia SELSP** sa tak ako v predchádzajúcich témach, nevenuje prvej úrovni, teda prvému stupňu základnej školy.

Záver

Finančná gramotnosť, ako jedna z voliteľných oblastí, bola do štúdie PISA prvýkrát zaradená v rámci cyklu PISA 2012. Odvtedy bola súčasťou každého z nasledujúcich cyklov štúdie PISA. Slovenská republika sa zaradila medzi krajiny, ktoré do svojho testovania zaradili okrem troch primárnych oblastí aj finančnú gramotnosť v cykloch PISA 2012, PISA 2015 a rovnako aj cykle PISA 2018.

Snaha začať s monitorovaním stavu finančnej gramotnosti 15-ročných žiakov bola motivovaná predovšetkým aktuálnou situáciou, v ktorej sa spoločnosť nachádza. Rozširuje sa ponuka finančných produktov, ktoré sú ľahko dostupné všetkým. Žijeme v dobe, kedy nie je nevyhnutné chodiť osobne do banky vždy, keď chceme vložiť, vybrať alebo „previesť“ peniaze. K ponukám rôznych finančných produktov sa dostaneme priamo telefonicky, bez toho, aby sme sami vyvinuli čo i len minimálne úsilie. Máme možnosť investovať, chceme si zabezpečiť čo najväčší životný komfort. Každodenne sme vystavení reklamám a rôznym obchodným stratégiám ako predáť čo najviac bez toho, aby sme si to vôbec uvedomovali. Vek odchodu do dôchodku sa predlžuje, ľudia žijú dlhšie, klesá natalita, do popredia sa dostáva zabezpečenie finančných prostriedkov v dôchodkovom veku. Stále viac sa hovorí o potrebe dlhodobého finančného plánovania. Príprava finančne gramotného občana začína už v domácom prostredí, kedy dieťa pozoruje finančné rozhodnutia svojich rodinných príslušníkov a pokračuje v škole, kde by svoje zručnosti v tejto oblasti malo systematicky rozvíjať. Samozrejme, rozvíjanie finančnej gramotnosti nie je možné bez toho, aby žiaci zvládli čitateľskú, rovnako aj matematickú gramotnosť minimálne na základnej úrovni.¹

V treťom cykle štúdie sa do **rizikovej skupiny** zaradilo **21,2 % slovenských žiakov**, pričom v priemere krajín OECD túto skupinu tvorí 14,7 % žiakov. Žiaci patriaci do rizikovej skupiny nie sú schopní v základných súvislostiach riešiť a aplikovať v praxi otázky a problémy týkajúce sa financií...

Znamená to, že **percentuálny podiel žiakov, ktorí sa v roku 2018 zaradili svojim výkonom do rizikovej skupiny, je porovnateľný s rokom 2012...**

Na opačnej strane výkonového spektra môžeme voči cyklom 2015 a 2012 pozorovať v PISA 2018 **porovnateľné percentuálne zastúpenie** našich 15-ročných žiakov v tzv. **top úrovni** dosahujúce **7,2 % žiakov**. Je žiaduce, aby výsledkom vzdelávania bol čo možno najvyšší podiel práve takýchto najúspešnejších žiakov. **Percentuálny podiel žiakov v top skupine**, teda najvyššej výkonovej skupine, je **na Slovensku** oproti priemeru krajín OECD (10,5 %) vo finančnej gramotnosti **signifikantne nižší...**

Slovenská republika otestovala finančnú gramotnosť 15-ročných žiakov **na vybranej vzorke 3 400 žiakov** všetkých typov škôl zapojených do štúdie PISA 2018. Testovanie finančnej gramotnosti PISA realizoval Národný ústav certifikovaných meraní vzdelávania (NÚCEM) v dňoch **16. - 27. apríla 2018** na vzorke **357 slovenských škôl**.²

¹ www.nucem.sk: Národná správa PISA 2018

² NÚCEM: Tlačová správa – Výsledky slovenských žiakov v oblasti finančnej gramotnosti v medzinárodnom hodnotení OECD PISA 2018

V rámci slovenského vzdelávacieho systému je tiež dôležité vedieť, aké je percentuálne zastúpenie žiakov v rizikovej a top skupine v rámci jednotlivých typov škôl, ktoré sa testovania zúčastnili... Najvyšší percentuálny podiel žiakov, ktorí sa svojím výkonom zaradili do rizikovej skupiny, sa nachádza v nematuritných odboroch stredných odborných škôl – až 56,7 %. V tomto type vzdelávania je tiež najnižší percentuálny podiel žiakov v top skupine – 0,2%. Na opačnej strane spektra sa nachádzajú gymnáziá s 8-ročným vzdelávacím programom, v ktorých je percentuálne zastúpenie žiakov v rizikovej skupine iba 1,5 %, pričom do top skupiny sa svojím výkonom zaradilo až 22,9 % žiakov.³

Slovenskí žiaci získavajú informácie o finančných záležitostiach prevažne od rodičov (92,6 % žiakov vybralo túto možnosť v dotazníku) a **z internetu** (uviedlo ju 78,8 % žiakov).

Z hore uvedených informácií vyplýva, že rozdrobenosť a nekonceptnosť vzdelávania FG sa odrazila aj na výsledkoch medzinárodnej štúdie PISA 2018 – finančná gramotnosť, z čoho vyplynuli odporúčania pre skvalitnenie vzdelávania v tejto oblasti už na primárnom stupni základnej školy.

Účelom „mapovania...“ je zistiť, ktoré témy a čiastkové kompetencie z NŠFG nie sú dostatočne pokryté v rámci celoživotného vzdelávania a ktorá z mapovaných inštitúcií sa čo najkomplexnejšie venuje finančnej gramotnosti. Z nášho mapovania vyplýva, že najkomplexnejšie sa vzdelávaniu v oblasti finančnej gramotnosti venuje Junior Achievement Slovensko, n. o. Na druhom mieste sa zaradili ŠPÚ, MPC, Nadácia pre deti Slovenska a Nadácia SLSP. Vyplýva to aj z toho dôvodu, že sa venujú dvom úrovňam základnej školy, čo v rámci svojej podstaty diskvalifikuje napríklad ŠIOV a Ekonomickú univerzitu v Bratislave, ktoré pokrývajú tretiu úroveň, teda stredné školy. Ostatné inštitúcie Medzirezortnej expertnej skupiny FG sa zaoberajú vzdelávaním v tejto oblasti v rámci svojich kompetencií a zamerania.

Uvedené podklady sú z obdobia rokov 2016 – 2018 a preto treba zdôrazniť, že v roku 2019 sa začala vzdelávaniu v oblasti finančnej gramotnosti veľmi intenzívne venovať Národná banka Slovenska (NBS) a Nadácia slovenskej sporiteľne (Nadácia SLSP).

Národná banka Slovenska pripravila **Stratégiu NBS na podporu finančnej gramotnosti** a plánuje v budúcnosti ešte viac podporiť finančné vzdelávanie rôznymi aktivitami.

NBS si uvedomuje, že nízka finančná gramotnosť obyvateľov na Slovensku je častou príčinou problémov, do ktorých sa spotrebitelia dostanú, prípadne je dôvodom ich nespokojnosti s finančnou službou.⁴

Nadácia SLSP pripravila prvý vlastný komplexný program finančného vzdelávania pre školy s názvom **FinQ**. Jeho vznik podnietili samotné školy, ktoré cítia potrebu reagovať na stagnujúcu úroveň finančnej kultúry u mladých, čo môže v ich dospelom živote vyústiť do nesprávnych rozhodnutí, ktoré by mohli negatívne ovplyvniť kvalitu.⁵

---

³ www.nucem.sk – PISA 2018, Prvé výsledky medzinárodného výskumu 15-ročných žiakov v oblasti finančnej gramotnosti z pohľadu Slovenska

⁴ 07. 11. 2019 | Tlačová správa NBS

⁵ <https://www.slsp.sk/sk/nadacia/finq>